

درجه

اصلی ترین دلایل مرگ ایرانیان چیست؟

● **شرق**: وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت: به غیر از کرونا که در دو سال اخیر جهان را گرفتار کرده است، تصادفات نخستین عامل مرگومیر در کشور است. بهرام عین‌اللهی، تأکید کرد: ایران، از جمله کشورهای حادثه‌خیز در آسیا و جهان است، زیرا دارای اقلیم‌های مختلف و کشوری چهارفصل است. ایران همچنین جاده‌های زیادی داشته و نوزدهمین کشور جهان از لحاظ پهناوری جاده‌ای است. ایران بیش از ۲۹۳ هزار کیلومتر جاده دارد که بسیاری از آنها استاندارد نیستند.

وزیر بهداشت گفت: سرعت رسیدن اورژانس به بالین بیمار بسیار حیاتی است و سرعت رسیدن اورژانس به بیمار باید به حداقلی‌ترین زمان ممکن برسد. مردم باید احساس و یقین پیدا کنند که اورژانس هر لحظه در کنارشان است، در علم پزشکی، زمان طلایی از اهمیت زیادی برخوردار است. اگر پس از وقوع حادثه، فرد دچار خونریزی یا ضربه شود و در زمان طلایی به او امدادرسانی نشود، امکان نجات‌یافتنش کمتر می‌شود و چنانچه در زمان طلایی امدادرسانی شده یا به مرکز درمانی منتقل شود، به احتمال بیشتری می‌توان نجاتش داد. نیروهای اورژانس در زمان طلایی خود را به بالین بیمار می‌رسانند و اقدامات حیاتی و پیش‌بیمارستانی را انجام می‌دهند. اگر می‌خواهیم شاخه‌های سلامت در کشورمان بالا رود، باید به اورژانس توجه کنیم. یعنی اولین گام‌ها باید در حوزه اورژانس باشد.

او ضمن تأکید بر استفاده از روش و تجهیزات به‌روز در حوزه اورژانس اضافه کرد: گام بعدی این است که اورژانس به‌روز شده و از تکنولوژی‌های جدید استفاده کند.

او درخصوص آموزش مردم، یادآور شد: بسیاری از حوادث به دلیل ناآشنایی مردم با مخاطرات یا اقدامات اولیه برای امدادرسانی اتفاق می‌افتد. بنابراین، باید آموزش عمومی برای مردم را جدی بگیریم. این آموزش‌ها می‌تواند از سطح مدارس آغاز شود.

مدارس از سال آینده حضوری می‌شود

● **ایلنا**: معاون آموزش متوسطه وزیر آموزش‌وپرورش گفت: بازگشایی مدارس از فروردین ۱۴۰۱ ضروری است. مهدی کاظمی، معاون آموزش متوسطه وزیر آموزش‌وپرورش گفت: با استناد به فرمایشات مسئولین نظام مبنی بر ضرورت بازگشایی مدارس از فروردین ۱۴۰۱ مدارس از سطح کشور از سال آینده حضوری خواهند شد.

او همچنین تأکید کرد: با اهتمام این معاونت بر بازگشایی مدارس متوسطه از فروردین‌ماه به تریزق واکسن کووید۱۹ به بیش از ۹۲ درصد دانش‌آموزان، خانواده‌هایی که تاکنون برای تزریق واکسن فرزندان خود اقدام نکرده‌اند، در این خصوص فوراً اقدام کنند و در فرصت باقی‌مانده به پایگاه‌های تزریق واکسن مراجعه و شرایط حضور فرزندان را در مدارس مهیا کنند.

بازارچه نوروژی ویژه مشاغل سیار و زنان سرپرست خانواده

● **فارس**: شهردار منطقه ۱۱ تهران از راه‌اندازی بازارچه نوروژی ویژه مشاغل سیار و زنان سرپرست خانواده خبر داد. سیدمحمد موسوی درباره راه‌اندازی بازارچه نوروژی در منطقه ۱۱ گفت: به‌منظور ساماندهی فعالیت و کسب‌وکارهای سیار و زنان سرپرست خانواده در محله‌های مرکزی تهران، معاونت خدمات شهری و محیط زیست شهرداری منطقه ۱۱نسبت به برپایی بازارچه نوروژی در مساحت ۴۲۰ مترمربع در ضلع شمالی بوستان دانشجو اقدام کرد. او افزود: این بازارچه‌ها با هدف توانمندسازی زنان کارآفرین و سرپرست خانواده و توجه به ساماندهی مشاغل سیار و بی‌کانون در سطح منطقه راه‌اندازی شد تا افراد بتوانند در این بازارچه صنایع دستی، محصولات و دست‌آفریده‌های خود را عرضه و امکان اشتغال‌زایی آنها در شب‌های نزدیک به نوروز ۱۴۰۱ تسریع و تقویت شود. موسوی تصریح کرد: ساخت و تجهیز غرفه‌های بازارچه نوروژی منطقه ۱۱ در ضلع شمالی بوستان دانشجو با مشارکت شرکت ساماندهی مشاغل و معاونت خدمات شهری و محیط زیست منطقه ۱۱ با توجه به معماری سنتی و جلوه بصری غرفه‌ها از اوایل اسفندماه سال جاری آغاز شد و هم‌اکنون کارآفرینان در غرفه‌های بازارچه نوروژی مشغول کسب‌وکار و فروش محصولات هستند. موسوی بیان کرد: هدف اصلی راه‌اندازی این بازارچه ساماندهی معابر پردرد در روزهای منتهی به نوروز ۱۴۰۱، استقبال از کبار و توجه به اقشار مذکور در تولید و حمایت از کسب‌وکار بوده است و تا پایان فروردین‌ماه نیز ادامه است تا شهروندان بتوانند با حضور در این غرفه‌ها نسبت به تهیه اقلام مورد نیاز از جمله صنایع دستی، پوشاک، انواع خوراکی‌ها و حمایت از زنان کارآفرین، سرپرست خانواده و مشاغل سیار اقدام کنند.

نورا حسینی؛ هفته‌پیش بود که شهردار تهران به همراه برخی از معاونان و مدیران شهری راهی دوشنبه پایتخت تاجیکستان شد. حضور برتعداد در سفری خارجی که اعضای شورای شهر تهران هم از آن اطلاع نداشتند؛ اما علیرضا نادعلی، سخنگوی شوروی شهر تهران، می‌گوید: رئیس شورای شهر تهران و برخی از اعضای شورا از این سفر آگاه بودند.

مهدی چمران، رئیس شوروی شهر تهران، هم می‌گوید نامه‌ای در این زمینه نوشته شده؛ اما به گفته چمران نامه شب گذشته (در زمان بازگشت شهردار و هیئت همراه) پیدا شده است.

به گفته او سیستم خراب شده بود و این‌نامه نیامده بود و دیروز نامه را دستی آوردند و دیگر فایده نداشت. نامه دیر رسیده؛ اما به صورت شفاهی این موضوع را مطرح کردند. دوستان از این سفر اطلاع داشتند؛ اما این اطلاع رسمی نبوده. هر شهرداری در هر جای کشور بخواده به هر جایی سفر بکند، باید طبق قانون با اطلاع و موافقت شورای این سفر صورت بگیرد. هنوز نماینده شورا در کمیته سفرهای خارجی مشخص نشده است و این سفرها هم در سامانه شفافیت ثبت نمی‌شود. آخرین سفر ثبت‌شده در این سامانه مربوط به سفر محسن پورسیداقایی به روسیه است که در سال ۹۸ انجام شده است. پیش صادقی، عضو ویژه خارجی شهر تهران، هم مدتی پیش درباره سفرهای خارجی مدیران شهرداری تذکری داده و گفته بود که ما در کمیته شفافیت شورای شهر از این سفررفتن اطلاع نداشتیم.

در نخستین سفر خارجی مدیران شهری، سیدمجتبی شفیعی، معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهردار تهران، به نمایندگی از شهردار تهران در اجلاس یوسی‌ال‌جی که در شهر پارسلون برگزار می‌شود، شرکت کرد. در این سفر سه نماینده از شهرداری و شورای شهر تهران هم برای حضور در کنگره جهانی شهر هوشمند که در این شهر برگزار شده بود، شرکت کردند. در این مدت برخی مدیران شهری به همراه یکی، دو نفر از اعضای شوروی شهر سریی به اسیو دویی داشتند.

و در سفر آخر هم شهردار تهران به همراه برخی از معاونان و مدیران شهری برای حضور در ششمین اجلاس مجمع عمومی شهرداران آسیایی به شهر دوشنبه تاجیکستان رفتند. این اجلاس با موضوع «سرمایه اجتماعی شهری، اعتماد و مشارکت عمومی» برگزار شده است.

روز گذشته مهدی اقراریان، رئیس کمیسیون نظارت و حقوقی شورای شهر تهران، در صحن شورای شهر تهران در تذکری به سفر زاکانی به تاجیکستان اشاره می‌کند و می‌گوید: با توجه به اینکه در این ایام گزارش‌هایی را از سفرهای شخصی مدیران شهرداری داشتیم، برای مثال مدیری سفر شخصی به دویی داشته‌ام که هیچ اشکالی ندارد. با رؤسای یکی از سازمان‌ها تماس گرفتم و گفتم گزارشی دال بر سفر جناب‌عالی به دویی است که گفتند با پول شخصی خودم رفتم. به ایشان گفتم در فرودگاه چند نفر دیگر از همکاران شما هم بودند و از این موضوع خبر دارید، گفتند بررسی می‌کنم و موضوع را اطلاع می‌دهم.

ادامه از صفحه اول

از سوی دیگر معاونت صادرات غیر مواد غذایی به‌خصوص غلات به منظور حفظ ثبات بازار داخلی خود و احیاناً طمع به قیمت آینده بازار نسبت به عرضه کالای تولیدی خود امتناع و صدور آن را با محدودیت جدی روبه‌رو کردند. بسیاری از قراردادهای خرید به صورت یک‌طرفه ملغاً شد و همین فرایند علاوه بر شوک حقیقی باعث پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه قیمت‌ها را با افزایش تصاعدی و بیشتر روبه‌رو کرد.

- کشور روسیه از اصلی‌ترین تأمین‌کنندگان منابع انرژی فسیلی جهان بوده و به تأیید همه کارشناسان بازار انرژی روسیه تنها صادرکننده بی‌چاگیرن بازار انرژی کنونی جهان است. همین نخزیدن نفت این کشور از سوی آمریکا باعث شده که بلافاصله با شروع تهاجم او در مدت دو هفته گذشته همه حامل‌های انرژی با افزایش قیمت جدی روبه‌رو شود. صنعت کشاورزی و غذا که از اصلی‌ترین مصرف‌کنندگان انرژی فسیلی در فرایند تولید و بازررسانی است به‌شدت تحت تأثیر این موضوع قرار گرفته و به صورت مرکب قیمت‌ها در حال افزایش است.

- نکته دیگری که صنعت غذا و کشاورزی را تحت تأثیر مضاعف قرار داده، این است که روسیه صادرکننده عمده کودهای نیتروژن، پتاسیم و فسفر است و فقط در چند روز اولیه جنگ شاهد افزایش بیش از ۲۰۰دلاری قیمت جهانی آنه در تن بوده است و ادامه این تنش می‌تواند هزینه‌های تولید را به‌شدت بالا ببرد و پیش‌بینی می‌شود که در باستان و پاییز سال جاری شاهد محصولات کشاورزی که در سال‌های قبل در این فصول میزان محصولات روسیه و اوکراین بود، واکنش تومی بیشتری در نشان دهد. هرچند صنعت تولید کودهای شیمیایی که تأثیر معنی‌داری در تولیدات کشاورزی به‌خصوص غلات دارند، ممکن است در کشور روسیه با مشکلی روبه‌رو نشود اما صدور این کالا به دلیل تحریم شدید مالی روسیه و ناامنی شبکه راه‌ها و صدور این کالا باعث خواهد شد که بهره‌وری تولید غلات در سال زراعی آینده در کل جهان کاهش معناداری پیدا کرده و معادله عرضه و تقاضا با مشکل مضاعف روبه‌رو شود.

۲-عواقب وادامه تأثیر جنگ اوکراین بر امنیت غذایی جهان و منطقه
چهار متغیر گفته‌شده اثرات متقابل و پیچیده‌ای برهم گذاشته و باعث شده عواقب اصلی این بحران در سه سطح جهانی، منطقه‌ای و ملی بر امنیت غذایی تأثیر بگذارد. به‌صورت خلاصه و طبق تعریف سازمان خواروبار جهانی (FAO) امنیت غذایی عبارت است از دسترسی فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی (راهی، امنی) به دسترس‌سی به غذا و قدرت خرید) مستمر و پایدار احاد

جامعه

علمس

همچنین غیرنژاده

سفر پر حاشیه به دوشنبه

اقراریان با اشاره به شرایط معیشتی و اقتصادی حاکم بر کشور می‌گوید: در این شرایط اقتصادی و معیشتی که مردم با آن مواجه هستند، حساسیت ویژه‌ای درمورد سفرهای خارجی وجود دارد. حضور آقای دکتر زاکانی در شهر دوشنبه حتما ضروری و مهم بوده است؛ اما اینکه چند نفر با آقای زاکانی رفتند و چه ضرورتی داشته که این افراد با ایشان به تاجیکستان بروند، همچنین بازدیدهایی که داشتند حقدر ضرورت داشته. برای شورا شفاف نیست.

او درخواست کرد تا در اسرع وقت شهردار تهران گزارشی را از سفر دوشنبه به شورای شهر ارائه دهند. به گفته اقراریان با اصل کار نکته‌ای نداریم؛ اما اینکه چند نفر همراه ایشان بودند و علت سفر آنها چه بوده، باید شفاف شود.

حبیب کاشانی هم در صحن شورای شهر به سفرهای خارجی مدیران شهرداری اشاره می‌کند و می‌گوید:

اصلاح ساختار دوره پنجم باطل شد

برخی از اصلاحات ساختار شهرداری تهران در دوره مدیریت شهری گذشته به شکل سابق بازگشت. در پنجاهوسومین جلسه شورای شهر تهران بررسی لایحه «اصلاح ساختار معاونت برنامه‌ریزی، توسعه سرمایه انسانی و امور شورای شهرداری تهران» در دستور کار قرار گرفت. در توضیح این دستور جلسه، محمد آخوندی، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر تهران، گفت: درمورد تفکیک امور اپنژارگان و رفاه، شهرداری در لایحه پیشنهادی خود در نظر داشت که تفکیکی صورت گیرد که این‌ موضوع مورد تأیید قرار گرفت. براساس‌این شهر «الف» امور اپنژارگان و رفاه تفکیک شده و مجدداً دو اداره کل امور اپنژارگان و رفاه و تعاون و خدمات اجتماعی ایجاد می‌شود. آخوندی ادامه

یو مفید باشد. بی‌تردید طبق قانون هر سفری که انجام می‌شود، چه از سوی اعضای شورا و چه شهرداری باید گزارش آن به شورا ارائه شود.

تعداد هیئت‌همراه شهردار تهران به این سفر مشخص نیست؛ اما از تصاویری که منتشر شده، حدود ۱۰ نفر در کنار شهردار تهران حضور داشتند. سه معاون شهرسازی، امور فرهنگی، اجتماعی و برنامه‌ریزی توسعه شهری و امور شورای شهرداری تهران به همراه دستیار ویژه رسانه‌ای و رئیس مرکز ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تهران و برخی مدیران و کارشناسان حضور داشتند. در این اجلاس شهرداران شهرهای دیگر ایران ازجمله مشهد هم حاضر بودند؛ اما هیچ‌کدام به برتعدادی هیئت‌تهرانی نبود. روز گذشته به جز تذکر درخصوص سفر دوشنبه زاکانی، درخواست حذف دو ردیف بودجه در مصوبه بودجه ۱۴۰۱ هم مطرح شد.

ناصر امانی به حذف بودجه صدمیلیاردی جهاد تبیین اشاره می‌کند و می‌گوید: ما هم در بودجه ۱۴۰۱ شهرداری در ردیف مصوب داریم که یکی دقیقاً با همین عنوان است. ردیف ۱۱۷۱۰۸۲۱۵۹ تحت عنوان نهضت تبیین گفتمان انقلاب اسلامی با مبلغ پنج میلیارد تومان و ردیف ۱۱۷۶۱۷۰۲۵۴ تحت عنوان حمایت از چهره‌ها و مؤثران جنبه انقلاب اسلامی به مبلغ ۲۰ میلیارد تومان. تذکر بند حذف این دو ردیف و اختصاص آن به پروژه‌های کوچک‌مقیاس محلات کم‌برخوردار جنوب شهر تهران است.

امانسی اضافه می‌کند: شفافیت موردی در برخی از شهرداری‌های کوچک کشور مثل سبزوار، بیرجند و کرمان رخ داده و صرفاً انتشار فیش حقوقی شهرداران این شهرها اطلاع‌رسانی عمومی شد و در رسانه ملی از آنان خبردادند کردند. از بقیه شهرداران کشور هم خواسته می‌شود تا اقدامی مشابه انجام دهند. این در حالی است که‌ه از ابتدای شروع به کار این دوره در‌باره ضرورت به‌روزرسانی سامانه شفافیت شهرداری تهران، آقای دکتر صادقی، رئیس کمیته هوشمندسازی و شفافیت، چند بار در صحن شورا تذکر دادند؛ اما متأسفانه همچنان این سامانه به‌روزرسانی نشده است؛ درحالی‌که مصوبه شورا، شهرداری را ملزم کرده که قراردادها، مزایده‌ها، مناقصه‌ها، سفرهای خارجی مدیران شهری، دریافتی مدیران شهرداری‌ها، لیست اسامی نیروهای جذب‌شده

داد: در پیشنهاد شهرداری در بند «ب» علاوه بر اداره کل امور اپنژارگان، پیشنهاد داده شد تا مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران از معاونت برنامه‌ریزی جدا و به حوزه شهردار تهران منتقل شود. همچنین شهرداری درخواست خروج فاوا از زیرمجموعه معاونت برنامه‌ریزی و فرارگرفتن آن تحت نظر حوزه شهردار را داشت که این موضوع مورد تصویب کمیسیون قرار نگرفت. اما پیشنهاد شهرداری درخصوص بازگشت مرکز مطالعات به شهر دوشنبه نیز جوی آمار و لیست که در آن دوره جذب شهر قرار گرفت. همچنین براساس رای اعضای شورا، شهرداری اجازه داده شد با تجدید نظر در چارنمایی اداره کل امور بانوان نسبت به فرارگیری آن زیر نظر مستقیم شهرداری تهران اقدام کند.

تأمین‌کنند و گروه دوم کشورهای با اقتصاد ضعیف و گرفتگی به تغییرات اقلیمی و خشک‌سالی‌های مکرر از یک سو و افزایش قیمت انرژی از سوی دیگر باعث کاهش قدرت خرید دولت‌ها و قشر کم‌درآمد در این کشورها شده و طبعاً این گروه بیشترین فشار را در این بحران تحمل خواهند کرد. بر اساس آمار و شاخص‌های فائو و ضرب ناامنی غذایی، به نظر می‌رسد وضعیت ایران در زمینه امنیتی غذایی و با وجود تحریم‌های شدید و سال ۱۰ شاهد منفی اقتصادی، به وخامت برخی‌از کشورهای همسایه و منطقه نباشد. از یک سو ایران سهم عمده‌ای از غلات مورد نیاز صرف انسانی را خود تأمین می‌کند؛ ولی افزایش قیمت جهانی غلات (به‌خصوص ذرت) و افزایش رفونی جهت تغذیه دام و طیور که اصلی‌ترین اقلام واردات ایران است، هم‌ترازین چالش مدیران اقتصادی کشور خواهد بود. البته افزایش قیمت سوخت‌های فسیلی و امکان صادرات محدود نفت، می‌تواند امکان تأمین نهاده‌های دامی و نیازمندی‌های اساسی در سطح ملی را تسهیل کرده و در صورت به نتیجه رسیدن برجام، قطعاً امنیت غذایی در سطح ملی دل‌نگار اصلی مدیران اقتصادی کشور در سال جاری خواهد بود. به‌مراتب بی‌شخص از دیگر مناطق جدید نخواهد بود. شاید نگرانی دیگر تأمین کودهای شیمیایی برای زراعتان است؛ هرچند ایران در کود اورده خود صادراتکننده است، اما کودهای فسفات و پتاسیم که با افزایش قیمت روبه‌رو بوده‌اند، چالش اصلی کشاورزان خواهد بود. می‌تواند بهره‌وری تولید در سال آتری را کاهش دهد. شاید روابط اقتصادی نزدیک ایران و روسیه در دوران تحریم، فضای مناسب برای هر دو کشور فراهم کند تا برخی نهاده‌ها و کالاهای مورد نیاز کشاورزی خود را به‌صورت تهاوت مبادله کرده و از موانع تحریمی عبور کنند. به نظر می‌رسد نگرانی اصلی امنیت غذایی در ایران، نه در سطح ملی بلکه در سطح گروه‌های درآمدی و از بُعد قدرت خرید خانوارها و دسترسی دهک‌های کم‌درآمد در کشور خواهد بود. سال ۱۰ هرکود اقتصادی ممتد و کاهش رونق‌بناپی روسیه و اوکراین وابسته هستند و هم‌اکنون با جنگ اوکراین از ناامنی غذایی شدید رنج می‌برند. برای مثال طبق گزارش APK-Inform، در بازه زمانی جولای تا نوامبر ۲۰۲۱، اصلی‌ترین واردکنندگان غلات روسیه کشورهای ایران، ترکیه و مصر بوده‌اند؛ به نحوی که ۲۴ درصد غله صادراتی خود، معادل ۴.۳ میلیون تن را به ایران، ۳.۷ میلیون تن (۲۰ درصد) را به ترکیه و ۲.۷ میلیون تن (۱۵ درصد) را به مصر صادر کرده است. شاید بتوان کشورهای خاورمیانه را از جنبه تأثیرپذیری جنگ اوکراین بر امنیت غذایی به دو دسته کلی تقسیم کرد؛ کشورهای با اقتصاد متکی به نفت که می‌توانند در کوتاه مدت و به میزان محدود از افزایش قیمت انرژی‌های فسیلی، نیاز غذایی خود و طبقه آسیب‌پذیر را با بازار جهانی

تأمین‌کنند و گروه دوم کشورهای با اقتصاد ضعیف و گرفتگی به تغییرات اقلیمی و خشک‌سالی‌های مکرر جامع رفاه و تأمین اجتماعی مطرح می‌شود، موضوع از یک سو و افزایش قیمت انرژی از سوی دیگر باعث کاهش قدرت خرید دولت‌ها و قشر کم‌درآمد در این کشورها شده و طبعاً این گروه بیشترین فشار را در این بحران تحمل خواهند کرد. بر اساس آمار و شاخص‌های فائو و ضرب ناامنی غذایی، به نظر می‌رسد وضعیت ایران در زمینه امنیتی غذایی و با وجود تحریم‌های شدید و سال ۱۰ شاهد منفی اقتصادی، به وخامت برخی‌از کشورهای همسایه و منطقه نباشد. از یک سو ایران سهم عمده‌ای از غلات مورد نیاز صرف انسانی را خود تأمین می‌کند؛ ولی افزایش قیمت جهانی غلات (به‌خصوص ذرت) و افزایش رفونی جهت تغذیه دام و طیور که اصلی‌ترین اقلام واردات ایران است، هم‌ترازین چالش مدیران اقتصادی کشور خواهد بود. البته افزایش قیمت سوخت‌های فسیلی و امکان صادرات محدود نفت، می‌تواند امکان تأمین نهاده‌های دامی و نیازمندی‌های اساسی در سطح ملی را تسهیل کرده و در صورت به نتیجه رسیدن برجام، قطعاً امنیت غذایی در سطح ملی دل‌نگار اصلی مدیران اقتصادی کشور در سال جاری خواهد بود. به‌مراتب بی‌شخص از دیگر مناطق جدید نخواهد بود. شاید نگرانی دیگر تأمین کودهای شیمیایی برای زراعتان است؛ هرچند ایران در کود اورده خود صادراتکننده است، اما کودهای فسفات و پتاسیم که با افزایش قیمت روبه‌رو بوده‌اند، چالش اصلی کشاورزان خواهد بود. می‌تواند بهره‌وری تولید در سال آتری را کاهش دهد. شاید روابط اقتصادی نزدیک ایران و روسیه در دوران تحریم، فضای مناسب برای هر دو کشور فراهم کند تا برخی نهاده‌ها و کالاهای مورد نیاز کشاورزی خود را به‌صورت تهاوت مبادله کرده و از موانع تحریمی عبور کنند. به نظر می‌رسد نگرانی اصلی امنیت غذایی در ایران، نه در سطح ملی بلکه در سطح گروه‌های درآمدی و از بُعد قدرت خرید خانوارها و دسترسی دهک‌های کم‌درآمد در کشور خواهد بود. سال ۱۰ هرکود اقتصادی ممتد و کاهش رونق‌بناپی روسیه و اوکراین وابسته هستند و هم‌اکنون با جنگ اوکراین از ناامنی غذایی شدید رنج می‌برند. برای مثال طبق گزارش APK-Inform، در بازه زمانی جولای تا نوامبر ۲۰۲۱، اصلی‌ترین واردکنندگان غلات روسیه کشورهای ایران، ترکیه و مصر بوده‌اند؛ به نحوی که ۲۴ درصد غله صادراتی خود، معادل ۴.۳ میلیون تن را به ایران، ۳.۷ میلیون تن (۲۰ درصد) را به ترکیه و ۲.۷ میلیون تن (۱۵ درصد) را به مصر صادر کرده است. شاید بتوان کشورهای خاورمیانه را از جنبه تأثیرپذیری جنگ اوکراین بر امنیت غذایی به دو دسته کلی تقسیم کرد؛ کشورهای با اقتصاد متکی به نفت که می‌توانند در کوتاه مدت و به میزان محدود از افزایش قیمت انرژی‌های فسیلی، نیاز غذایی خود و طبقه آسیب‌پذیر را با بازار جهانی

ادامه از صفحه ۲

استراتژی عقب‌نشینی

● **ما** به نظران چرا روشنفکران ما حساستشان را به امور جامعه از دست داده‌اند؟

من مسئله را این‌طور نمی‌بینم. در بحث‌های تاریخی اشاره کردم که در روایت‌هایی که نخبگان و روشنفکران از تاریخ و تحولات آن داشته‌اند یک شکاف‌هایی برجسته شده که ذیل آنها برخی از روندهای حقوق اجتماعی نادیده و پنهان مانده است. به همین دلیل فکر می‌کنم ما نیاز داریم با نسل ما نیاز داریم دور دیگری هم تاریخ معاصرمان را بخوانیم و از منظرهای دیگری هم آن را روایت کنیم.

اگر بخواهم محدود به ۴ دههٔ اخیر بحث کنیم به نظرم همزمان با پایان جنگ تغییر ساختار سیاسی، و در دستور کار قرارگرفتن سیاست‌های تعدیل اقتصادی یک نظام معنایی متفاوتی را نسبت به دههٔ اول انقلاب ایجاد کرد. از اینجا تعدیل اقتصادی (کوچک‌سازی دولت، مقررات‌زدایی از حوزهٔ اشتغال، کاهش سهم بودجهٔ آموزش و سلامت، خصوصی‌سازی و برون‌سپاری در حوزه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی. و …) صرفاً یک سازوکار اقتصادی نیست بلکه به یک ایدئولوژی یا بخشی از ایدئولوژی سیاسی تبدیل می‌شود و برای مثال اگر قوانین بودجهٔ سال‌های برنامهٔ اول توسعه بررسی شود، می‌بینیم که این سیاست‌ها به ابزار تسخیر سیاست‌گذاری و امتیازدهی رانتی و تشدید حامی‌پروری و ظرفیت‌زدایی از دولت و نهادهای عمومی تبدیل می‌شود. گزارش‌های رسمی موجود از روند خصوصی‌سازی‌ها در ایران یکی از نمودهای پیامد این سیاست‌هاست.

اجازه دهید یک نمونهٔ پژوهشی را مثال بزنم. چند سال قبل پژوهش گسترده‌ای دربارهٔ ارزیابی دولت‌های رفاه انجام شده است. در این پژوهش پیمایش‌های زیادی که دربارهٔ رتبه‌بندی کیفیت زندگی اجتماعی و رضایت‌مندی مردم در کشورهای مختلف انجام شده، تحلیل شده است و این نتیجه به دست آمده که ۱۰ کشوری که در اکثر این پیمایش‌ها در صدر قرار داشته‌اند سه ویژگی تقریباً مشترک داشته‌اند: ۱. سطح بالایی از کالایی‌زدایی به‌ویژه در حوزه‌های اجتماعی داشته‌اند یعنی این حوزه‌ها را به بازار نرسیده‌اند و دولت و نهادهای عمومی نقش مؤثری در تأمین کالا‌های عمومی و مواهب جمعی دارند. ۲. سطح بالایی از حقوق اجتماعی دارند. ۳. نیروهای چپ و عدالت‌خواه در فضای سیاسی تأثیرگذارند. یعنی در چنین جوامعی، مردم و به‌ویژه گروه‌های تهیدست نادیده گرفته نشده‌اند، طرد نشده‌اند، و یک صدایی به ساخت سیاسی و اجتماعی هم وجود دارد که صدای این گروه‌ها باشد. اما ما سه دههٔ اخیر روند معکوسی را طی کرده‌ایم. یعنی از یک دوره‌ای حتی بحث از عدالت اجتماعی جذابیت و اهمیت خود را از دست داد و حتی بسیاری از اصول مربوط به حقوق اجتماعی مصرح در قانون اساسی به حاشیه رفت و حتی این اصول به فضای انقلابی نسبت داده شد. متناسب با این فضای معنایی جدید، مفاهیم هم دچار دگردیسی، و یا پوچ و تهی شدند. در دههٔ ۱۳۷۰ که فعالیت‌های روشنفکری و حزبی یک نمود برجسته‌ای داشت هم می‌بینیم که این حوزه به حاشیه می‌رود و کسی به آن حساسیتی ندارد. حتی در اواخر دههٔ ۱۳۷۰ که بحث طراحی قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مطرح می‌شود، موضوع از شکاف اصلاح‌طلبی/اصولگرایی کاملاً کم می‌شود و طراحی همین قانون در نتیجهٔ تعارض‌های گفتمانی و ساختاری که در درون دولت و مجلس وجود دارد ۷ سال طول می‌کشد. جالب است که در سال ۱۳۹۰ وقتی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی به یکی از دستاوردهای قانون بود، منحل می‌شود باز هم هیچ بحثی برانگیخته نمی‌شود. شما اگر مطبوعات این دو مقطع یعنی دورهٔ تصویب قانون و دورهٔ انحلال وزارتخانه را ببینید در مجموع ۱۰ یادداشت دربارهٔ آن نمی‌بینید که آن هم بیشتر در نشریات وابسته به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان رفاه و توسعه منتشر شده است.

این بحث‌ها اساساً در دستور کار جریان‌های غالب سیاسی قرار نداشت و از دل همین بی‌تفاوتی و نادیده‌انگاری ی‌با به تعبیر فوکو «نخوآندگی و نیندیشیدگی» یک جریان پوپولیسم شکل گرفت که به هر دو جریان غالب سیاسی و به فضای سیاسی آسیب جدی زد. شواهد تجربی از گسترش جریان‌های راست پوپولیسم در اروپا هم نشان می‌دهد که گرایش به این احزاب تا حد زیادی از عقب‌نشینی دولت‌های رفاه و ضعیف‌شدن ساختارهای رفاهی ناشی می‌شود. در چنین شکافی، برنامه‌های کوتاه‌مدت مستکی با اقبال مواجه می‌شوند که در بلندمدت مخرب و ناپایدارند. و این هم می‌بینیم که در همین دوره به‌رغم وفور منابع با چشم جمعیت زیر خط فقر مطلق مواجه می‌شویم. به نظرم هنوز هم به‌رغم اینکه طی دههٔ ۱۳۹۰ مسئله فقر و نابرابری در ایران خیلی جدی شده و در مطالعات آکادمیک و حتی گزارش‌های رسمی نیز بسیار بیشتر به آن پرداخته می‌شود، اما همچنان سازوکارها و اقداماتی که از دل یادآیدم غالب بیرون می‌آید، عملاً به تشدید این وضعیت منجر می‌شود. امروزه مسئلهٔ عدالت اجتماعی در سطح جهان هم به‌ویژه بعد از بحران مالی ۲۰۰۷ و همچنین در همین ایام کرونا به یک مسئلهٔ جدی بدل شده است. طیفی از لیبرال کامیونترین‌ها هم طی سال‌های اخیر به‌طور جدی از منظر فضیلت‌های اجتماعی و مدنی و همبستگی اجتماعی بر این حوزه تمرکز دارند. می‌بینیم که طیف‌های مختلفی از تکنوکریت‌ها و نهادگرای تاریخی هم بر ضرورت بازسازی دولت رفاه به‌عنوان بهترین مسیر جلوگیری از دگردیسی دولت و افزایش ظرفیت دولت و جامعه تأکید می‌کنند. به نظرم در ایران هم ما نیازمند توجه به ماهیت دولت و تعیین استراتژی بازگری و عقب‌نشینی از سیاست‌هایی هستیم که طی سال‌های اخیر دیده‌ایم.